

Cauza C-394/22**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

15 iunie 2022

Instanța de trimitere:

Hof van beroep Antwerpen (Belgia)

Data deciziei de trimitere:

7 iunie 2022

Apelantă:

Oilchart International NV

Intimate:

O.W. Bunker (Netherlands) BV

ING Bank NV

Obiectul procedurii principale

Obiectul litigiului îl constituie acțiunea apelantei, societatea neerlandeză Oilchart international NV, privind plata unei facturi pentru alimentarea cu combustibil a unei nave maritime în portul Sluiskil (Țările de Jos). Această factură rămăsese neachitată la momentul în care debitorul a intrat în faliment. Potrivit dispozițiilor din garanțiile bancare, plata este solicitată în fața unei instanțe belgiene.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Această cerere, formulată în temeiul articolului 267 TFUE, privește întrebarea dacă instanța belgiană este competentă în cazul în care, în primul rând, trebuie să se stabilească dacă unei acțiuni i se aplică norme specifice din Legea neerlandeză a falimentului care permit introducerea acestei acțiuni în afara unui faliment și, în al doilea rând, trebuie să se determine dacă o astfel de acțiune poate fi introdusă în paralel cu o cerere de plată din masa credală, introdusă în Țările de Jos în fața lichidatorului. Instanța de trimitere se întreabă, de asemenea, dacă dispozițiile

neerlandeze menționate încalcă articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000 (denumit în continuare „Regulamentul privind insolvența”).

Întrebările preliminare

(a)

Articolul 1 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1215/2012 (Regulamentul Bruxelles I bis) coroborat cu articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000 privind insolvența trebuie interpretat în sensul că în noțiunile „falimentele, procedurile privind lichidarea societăților insolvabile sau a altor persoane juridice, acordurile amiabile, concordatele sau procedurile similare” de la articolul 1 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1215/2012 (Regulamentul Bruxelles I bis) este inclusă și o procedură în care creanța este descrisă în cererea introductivă drept o simplă creanță comercială, fără a se menționa procedura falimentului deschisă anterior în privința pârâtului, în timp ce temeiul juridic propriu-zis al acestei cereri se bazează pe dispozițiile speciale derogatorii din legislația neerlandeză privind falimentul [articolul 25 alineatul 2 din Nederlandse Wet van 30 september 1893, op het faillissement en de surséance van betaling (Legea neerlandeză din 30 septembrie 1893 privind falimentul și reorganizarea judiciară), denumită în continuare „NFW”], și prin care:

- trebuie să se stabilească dacă o astfel de creanță trebuie considerată creanță verificabilă (articolul 26 coroborat cu articolul 110 NFW) sau creanță neverificabilă (articolul 25 alineatul 2 NFW),
- chestiunea dacă cele două acțiuni pot fi introduse în același timp și dacă o acțiune nu pare să o excludă pe cealaltă, ținând cont de efectele juridice specifice ale fiecăreia dintre aceste acțiuni (printre altele, în ceea ce privește posibilitățile de a recurge la o garanție bancară amânată după faliment), în conformitate cu normele specifice din legislația neerlandeză privind falimentul, pare a fi determinată?

Și, în plus

(b)

Dispozițiile articolului 25 alineatul 2 din [NFW] pot fi considerate compatibile cu articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1346/2000 privind insolvența, în măsura în care această dispoziție legislativă ar permite introducerea unei astfel de acțiuni (articolul 25 alineatul 2 NFW) la instanța unui alt stat membru, în locul introducerii sale la instanța de insolvență a statului membru în care a fost deschisă procedura falimentului?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (reformare), articolul 1 alineatul (2) litera (b)

Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență, articolul 3 alineatul (1)

Dispoziții naționale invocate

Wet van 30 september 1893, op het faillissement en de surséance van betaling (Legea din 30 septembrie 1893 privind falimentul și reorganizarea judiciară, denumită în continuare „Legea neerlandeză a falimentului”), articolele 25, 26 și 110.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 OW Bunker (Netherlands) BV (denumită în continuare „OWB NL”) este una din societățile Grupului danez OWB. La cererea OWB NL, apelanta a furnizat combustibili navei maritime ms Evita K în portul Sluiskil (Țările de Jos). Pentru aceasta, apelanta a emis o factură de 116 471,45 USD care, în urma falimentului OWB NL, a rămas neachitată.
- 2 Întrucât, după declararea falimentului OWB NL, apelanta pusese sechestru pe unele nave pentru a obține plata pentru combustibilii furnizați, ea a primit de la proprietarii navelor în cauză garanții bancare pentru ridicarea acestui sechestru. Aceste garanții indicau că se poate recurge la ele pe baza „unei hotărâri judecătorești de condamnare sau a unei decizii arbitrale pronunțate în Belgia fie împotriva OWB NL”, fie împotriva proprietarului navei.
- 3 Înainte de declararea falimentului, ING Bank NV (denumită în continuare „ING”) a acordat un credit, alături de alții. Ca garanție, diversele entități ale grupului OWB, inclusiv OWB NL, ar fi cedat în favoarea ING creanțele lor actuale și viitoare împotriva clienților finali. ING a intervenit în litigiu și a solicitat ca, până la închiderea procedurii falimentului OWB NL, să se interzică recurgerea la garanții bancare sau alte garanții ale navei căreia i s-a furnizat combustibil.
- 4 În primă instanță, instanța a respins ca inadmisibilă acțiunea reclamantei cu privire la OWB NL. În ceea ce privește acțiunea formulată de ING, acesta s-a declarat lipsit de competență internațională. Întrucât, la fel ca în procedura în primă instanță, intimata OWB NL nu s-a prezentat în prima zi de ședință din apel, instanța de trimitere stabilește că se consideră că, în temeiul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 (denumit în continuare „Regulamentul Bruxelles I bis”), intimata contestă competența internațională a

instanței. Potrivit acestui articol, în absența intimatului, judecătorul trebuie să verifice mai întâi dacă este competent în temeiul acestui regulament.

Principalele argumente ale părților din litigiul principal

- 5 Apelanta solicită plata facturii restante pentru combustibilii furnizați. Cererea introductivă nu cuprindea nicio mențiune cu privire la procedura de faliment a OWB NL, care la momentul respectiv dura deja de patru luni, iar creanța a fost descrisă drept o creanță comercială civilă obișnuită. Cu toate acestea, ea a susținut în concluziile sale că acțiunea sa s-a întemeiat pe articolul 25 alineatul 2 din [NFW].
- 6 Acest articol 25 din NFW se referă la creanțe neverificabile. Acestea sunt opusul creanțelor verificabile obișnuite, denumite și creanțe de faliment, pe care creditorul le prezintă lichidatorului pentru a obține achitarea acestora din masa credală (în legislația neerlandeză privind falimentul, acestea sunt creanțe întemeiate pe articolul 26 coroborat cu articolul 110 din NFW). Instanța de trimitere folosește și aici noțiunea de creanțe „din masa credală”. Creanțele neverificabile menționate la articolul 25 alineatul 1 din NFW se referă la creanțele care afectează direct masa credală, precum drepturile reale. Aceste creanțe sunt prezentate lichidatorului. Cu toate acestea, conform articolului 25 alineatul 2 din NFW, creanțele neverificabile pot fi de asemenea prezentate fără lichidator, direct împotriva persoanei juridice aflate în faliment. În cazul unei astfel de creanțe „din afara masei credale”, o hotărâre de condamnare bazată pe acest al doilea alineat nu afectează masa credală. Prin urmare, aceste creanțe privesc numai partea aflată în faliment, în mod individual.
- 7 Instanța de trimitere afirmă că, prin creanța sa „din afara masei credale”, apelanta urmărește în mod vădit să poată recurge la garanțiile bancare emise după falimentul OWB NL. Între timp, în paralel cu prezenta cauză, apelanta a prezentat lichidatorului în Țările de Jos o cerere obișnuită de plată „din masa credală”.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 8 Instanța de trimitere abordează în întrebările preliminare chestiunea competenței sale. Ea este astfel competentă numai dacă acțiunea nu este legată de faliment. Articolul 1 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul Bruxelles I bis prevede că acest regulament nu se aplică în ceea ce privește „falimentele, procedurile privind lichidarea societăților insolubile sau a altor persoane juridice, acordurile amiabile, concordatele sau procedurile similare”. De asemenea, potrivit articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul privind insolvența, statului membru pe al cărui teritoriu a fost deschisă procedura de insolvență, în speță Țările de Jos, i se atribuie, în temeiul acestei dispoziții, o competență internațională pentru judecarea acțiunilor care rezultă în mod direct din această procedură și care sunt strâns legate de aceasta (a se vedea și Hotărârea din 12 februarie 2009, Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83).

- 9 Pentru stabilirea competenței judiciare, nu contextul procedural în care se înscrie o acțiune este cel determinant, ci temeiul juridic. Trebuie să se stabilească dacă dreptul sau obligația care servește drept temei al acțiunii își are originea în normele comune de drept civil și comercial sau în norme derogatorii, specifice procedurilor de insolvență (Hotărârea din 6 februarie 2019, NK, C-535/17, EU:C:2019:96, punctul 28). De asemenea, potrivit jurisprudenței Curții, intensitatea legăturii existente între o acțiune în justiție și procedura de insolvență este determinantă pentru a decide dacă excluderea prevăzută la articolul 1 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 44/2001 este aplicabilă (Hotărârea din 9 noiembrie 2017, Tunkers France și Tunkers Maschinenbau, C-641/16, EU:C:2017:847, punctul 28 și jurisprudența menționată în aceasta).
- 10 Având în vedere această jurisprudență, este relevant pentru competența instanței de trimitere dacă prezenta acțiune reprezintă efectiv o creanță „din afara masei credale”, în temeiul articolului 25 alineatul 2 din NFW, astfel cum susține apelanta, sau dacă aceasta trebuie considerată o creanță verificabilă obișnuită „din masa credală”, în temeiul articolului 26 coroborat cu articolul 110 din NFW (a se vedea, pentru această diferență, punctul 6 de mai sus). După cum se menționează la punctul 8, în temeiul articolului 1 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul Bruxelles I bis și al articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul privind insolvența, instanța de trimitere este competentă numai în acțiuni care nu sunt legate de faliment. Acest lucru ar putea fi valabil în cazul unei creanțe „în afara masei credale”, însă cu siguranță nu în cazul unei creanțe „din masa credală”, precum în creanța prezentată lichidatorului în Țările de Jos. Dacă prezenta acțiune reprezintă o creanță „în afara masei credale”, nu este clar nici dacă cele două acțiuni pot fi introduse concomitent, una în Belgia, iar cealaltă în Țările de Jos.
- 11 Înainte de toate celelalte aspecte, instanța trebuie să stabilească dacă este competentă, astfel încât nu este clar dacă instanța de trimitere poate decide cu privire la calificarea acțiunii.
- 12 Garanțiile bancare la care apelanta dorește să poată recurge prin hotărârea judecătorească în urma acțiunii sale (a se vedea punctul 2 de mai sus) nu fac nicio mențiune cu privire la tipul de creanță care poate sta la baza acestora. Prin urmare, nu este clar dacă, pentru condamnarea OWB NL care este solicitată, este vorba despre o condamnare pronunțată în urma unei creanțe verificabile obișnuite „din masa credală”, în temeiul articolului 26 coroborat cu articolul 110 din NFW, sau dacă poate fi vorba despre o condamnare în urma unei proceduri „din afara masei credale” în sensul articolului 25 alineatul 2 din NFW, care privește partea aflată în faliment, în mod individual. Cu toate acestea, din avizele juridice depuse de părți rezultă că nu s-ar putea recurge la aceste garanții pe baza unei condamnări „din masa credală”.
- 13 În același timp, întrebarea dacă este posibilă prezentarea unei creanțe „în afara masei credale”, dacă a fost deja prezentată lichidatorului o creanță verificabilă obișnuită „din masa credală”, pare să poată primi răspuns numai pe baza normelor din legislația neerlandeză privind falimentul, iar nu pe baza normelor din dreptul

civil și comercial obișnuit. De altfel, obiectivul final al acțiunii este ca, recurgând la garanția bancară, să se obțină plata facturii care a rămas neachitată cu excluderea din masa falimentului. În acest context, instanța de trimitere face referire și la considerentul (4) al Regulamentului privind insolvența. Acesta arată că „pentru buna funcționare a pieței interne este necesar să se evite ca părțile să fie tentate să transfere bunurile lor sau procedurile judiciare dintr-un stat membru în altul, în încercarea de a obține o situație juridică mai favorabilă („forum shopping”).”

- 14 Acest lucru ridică întrebarea dacă articolul 1 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul Bruxelles I bis trebuie interpretat în sensul că numai instanța neerlandeză din locul în care a fost deschis falimentul are competența de a stabili dacă în prezentul litigiu este vorba despre o creanță „din masa credală” sau „din afara masei credale” și dacă cele două acțiuni pot fi introduse concomitent.
- 15 Instanța de trimitere adaugă întrebarea dacă articolul 25 alineatul 2 din NFW este compatibil cu Regulamentul privind insolvența în cazul în care acest articol ar permite ca o astfel de acțiune să fie introdusă la o altă distanță decât cea a statului membru în care a fost deschis falimentul.